

Aqqalu C. Jerimiassen
Atassut

UKA 2024/85
14. november 2024

Niuertarfinni iluanaaruteqartarneq pillugu inatsisissatut siunnersuummik Naalakkersuisut suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Doris Jakobsen Jensen, Siumut)

Siunnerfiit kusanartut siunnersuutaatillugit tusarnertaqaaq, siunertarliuna kusanartoq tassaaqqinnaartariaqanngitsoq isuma pitsaasoq.

Nioqqutissat akiisa qitiusumiit iluanaaruteqartarnikkut qaffasinnerpaaffilerneqartariaqalernerat tusaannarlugu isumaqataanarpalaartorujuttut nipeqarpoq, isumaqarnassallunilu tassa nioqqutissat akikilligaatsiaraluttualeqisut.

Nunatsinnili nioqqutissanik sumiiffippassuarni kiffartuussinissamut isumaqatigiissuteqarfiusuni lager-ersuit immerneqartarneri takornartaanngilaq, aammattaarlu aqcutip takisuup atorneqartarnera peqcutigalugu asiujasut nillartaatitassat aamasut annertoqisut kaseerneqartarput.

Taakkununnгалu aningaasartuutissat niivertarfiit soorunami naatsorsuisarnerminni nalilersortarpaat qanoq ilillugit akilersinnaasunngorsarneqassanersut.

Assigiinnarpaami neriorsuilluaraanni nalunngiivillugu akissaqarfiginagu, tassami oqarutta naatitat asiujasut Saqqamut tikisikkaanni, bananit karsit sisamaappata pingasuinnaallu tunineqarlutik, sinneruttullu asiujasut kaseerneqarlutik, kina niivertoq silaminik silalik ajunaaruteqarniarluni suliaqassamat, assersuutigalugu grossist-imit pisarineqarnermini bananeq ataaseq kr.3,90-eqarsimappat kr.4-ilerlugu pisiniarfimmi tuniniarunigit akiersinnaajunnaareerpoq.

Niuernerup silarsuaanut pisiniarfilerinerullu silarsuaanut qaammaasaqarnissaq pisariaqarpoq, taamaanniangippat atamanna aatsaat KNI A/S amingartoortoq tusaripput, kinamigoq amingartoorneq.

Nioqqutissammi pisarineqagaarneq ajortut, assersuutigalugu Pilersuisup pisiniarfiani ataatsimi qulit tikisinneqarsimappata, marluinnaat tuninerini iluanaarutip qaffasissusaata inississimanerata kinguneranik iluanaarutaareersinaapput, kingornalu quersuup imaajarnerani Outlet-itut immaqa 70%-imik akikillillugit sinneruttut tuniassuaat. Taakkulu sinneqartoorutit iluanaarutaannit nioqqutissat allat ussasaarutigalugit akikillineqarsinnaanissaannuttaaq matussutaasarmata.

Taamaattumillu iluanaarutip qaffasissusaata qilaalerneqarnissaa inatsisiliorneqassappat aarleqqutissat ilagisinnaasaat tassaaleratarsinnaavoq, nioqqutissat ilarpassuisa akitsortariaqarneranik.

Annerpaamik akitsoratarsinnaasut tassaapput, piniutaarniarfinni pisiassat akisunerit pisarineqartarneri akuttunerumaartut, assersuutigalugu annanniutit akiisa apparsarneqarnerisa

malitsigisinnaavaat pisiniarfimmi tassani atallaat oqortut, allunaasat, oqummersat, qassutit allarpassuillu akitsortariaqarnissaannik.

Ulluinnarnilu pisiassat nalinginnaanerpaat qiviariaraanni, pisiniarfinni ataasikkaat annikitsut akikitsutut taaneqarsinnaasut allat iluanaarutaannik matussuserlugit akikillisarneqartartut piujunnaaratarsinnaapput.

Unammilleqatigiinnerup peqqinnartup nioqqutissat akikinnerusut pilersissinnaavai, assersuutissaqqittoq tassaavoq, ukiualunnguit matuma siorna Ilulissani unammilleqatigiinneq annerusumik piunngikkallarmat naatitanik nunguutsikulaneq nalinginnaalluinnarsimasoq. Taamaattorli Ilulissani Brugseni pilersinneqarneratigut unammillerneq sakkortuumik aallartippoq, Pisiffik Center Marked-ilu annertoqisumik unammillileriataarmata nutaamut ammartumut, malunnaatilissuarmillu illoqarfimmi pisiassat pitsanngoriaateqarmata akitigullu appariaateqarlutik.

Eqqumaffigisariallu tullia tassaavoq, uagut nunarsuarmi nioqqutissat akii aqussinnaanngilagut.

Oqarluartaarutaaniartuartarpoq, akisunerpaamunngooq pisiniartuernerput allanngortariaqarparput, kimmunngooq isiginerusariaqarpugut nioqqutissat ulluinnarsiutit eqqarsaatigalugit.

Isumaq tusarneraluqaq, kisiannili sinnattuvoq asuli kusanartoq, Island assersuutiginiarneqartaqaaq namminiilivinniakkunniit, Islandimili pisinarfissuarmut iseruit nioqqutissaatai amerlanerpaat maanituulli First Price-imeersut danskisullu allagartaqartut takussaapput.

Siunertaasimagaluarpoq aamma taakkunanga 1970-ikkunnigooq, nioqqutissanik pilersorneqarnermi annerpaartaat USA-miit ingerlalissasoq, ullorli manna tikillugu Island-imimita nioqqutissat eqqussukat qasserarterutaat USA-minngaanneerpat? 10%. Annertugisassaarpaluppa? Naa!

Sooq taamak annikitsigaa? Akissut ataaseq ersarittoq aana; niuerfigissallugu USA-mit Island mikivallaarpoq, sulilu uagut taamaammat pitsaanerugaarunnangilagut. Costco imaluunniit Walmart pisiniarfissuarni USA-mi annerpaanut akuusut iluanaaruteqarfissatut isigiunnaangilaatigut, taamaattumillu soqutigiunnaangilaat niuerfigilissalluta, USA-mimi aningaasaq sunut tamanut qitiutillugu sulineq niuernerlu ingerlavoq.

Taamaammat piviusoq ajoraluartumik annernarsinnaasoq unaavoq, ukiuni qaninnerni nioqqutissanik eqqussuinikkut suminngaanneerfik imaaliinnarlugu nikisinneqarsinnaanngilaq, qanorluunniit oqarluartaallammaniit piviusuunnginnerartigineqaraluallarpat. Upperinngikkaanni USA-p nunatsinni sinniisuutitaa aperiartoriaannaavoq.

Taamaatumillu sinneqartoorutip annerpaaffilerlugu qilaaalnissaa nunatsinni suli ajoraluartumik nangiarnarnerulerpoq aarlerinarluinnarlunilu. KNI A/S-ip Pilersuisoqarfippassui kisermaassipjaarlutik inissisimasuusut allat ingerlarpiarneq ajortut iluanaarutaasa

qaffarujussuaqqanerisa kinguneranik nioqqutissat ingerlalluartarlut akiisa apparsalugit pisarneri innarlerujussuarsinnaavarput, pisisartunullu atuisuusunut sulit kingunerlunnerutiinnarlugu.

Oqaaserlu taamaammat una Atassummiit uteqqikkumavarput; siunertaq kusanartoq imminit tusarnertaqaaq, piviusunngortinneranili qanoq kinguneqarsinnaanera naluarput.

Atuisut sinniisaannit nukittuunik pilersitsinissaq anguniarneqarniarli inatsisinik saamerliulluinnartunik pilersitsiniarnerpassuit qimaamilaariarlugit.

Sulisoqarnermut siunnersuisooqatigeeqarneq taamatuttaarlu inuussutissarsiornermut siunnersuisooqatigeeqarneq aallarnisarneqarniarli sakkortuumik, ilami maanna peqatigiiffilerineq ipinnguoorpoq sanngeeruttorami, partiilluunniimmi uagut peqatigiiffeqarniarnigut kipiluttunartumik ingerlasuusut miserratisariaqanngilarput.

Pisiniarfiit assigiinngitsut nunatsinni piusut imminnut unammillertuusut issiaqatigiittarfissannik atuisut sinniisaannit peqaserlutik suliniutaaniarli, immaqalu inuussutissarsiornermut naalackersuisoqarfimmilluunniit aallaqqaammut ataqatigiissaariffiqineqarluni iperariartuaangassamik. Tassuunakkut pisortat assaannit naggataani ipernarneqarluninartussamik, atuisunilli annerpaamik aqunneqarluni ingerlanneqalertussamik.

Taamatut Atassummiit oqaaseqaateqarluta, siunnersuut ilalinngilarput itigartinneqarnissaalu innersuussutigalutigu.